

AAE-011-002411

Seat No. _____

B. P. A. (Sem. IV) (Kathak) Examination

March / April - 2016

Aesthetics - IV

(Elective)

Faculty Code : 011

Subject Code : 002411

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

૧ નીચેના વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ઉત્તરવહીમાં જ જવાબ લખો. ૨૦

(૧) નૃત્ય કયા પ્રકારની કલા છે ?

(એ) અદ્રશ્ય કલા

(બી) દ્રશ્યકલા

(સી) શ્રાવ્ય કલા

(ડી) દ્રશ્ય-શ્રાવ્ય કલા

(૨) રસ અને ભાવ વચ્ચે 'કાર્ય-કરણ'નો સંબંધ કયા આચાર્ય એ પ્રસ્થાપિત કર્યો છે ?

(એ) ભટ્ટ લોલટ

(બી) ભટ્ટ શંકુક

(સી) ભટ્ટ નાયક

(ડી) અભિનવ ગુપ્ત

(૩) સ્થાયી ભાવોની સૂચના કરવાવાળા વિકારને શું કહે છે ?

(એ) વિભાવ

(બી) અનુભાવ

(સી) સંચારી ભાવ

(ડી) સાત્વિક ભાવ

(૪) વીર રસનાં કેટલા ભેદ માનવામાં આવ્યા છે ?

(એ) ૨

(બી) ૩

(સી) ૪

(ડી) ૬

(૫) કયા આચાર્યએ રસને વ્યંગ અને વિભાવ આદિને વ્યંજક કહ્યા છે ?

(એ) અભિનવગુપ્ત

(બી) ભટ્ટ નાયક

(સી) ભટ્ટ શંકુક

(ડી) ભટ્ટ લોલટ

(૬) 'વિભાવ, અનુભાવ અને વ્યભિચારી ભાવોના સંયોગથી રસની નિષ્પત્તિ થાય છે'

– આ વ્યાખ્યા કયા આચાર્યએ કહી છે ?

(એ) આચાર્ય નંદિકેશ્વર

(બી) આચાર્ય અભિનવગુપ્ત

(સી) પંડિત ભરતમુનિ

(ડી) ભટ્ટ શંકુક

- (૭) રસ નિષ્પત્તિનાં બાહ્ય કારણને શું કહે છે ?
 (એ) વિભાવ (બી) અનુભાવ
 (સી) સંચારી ભાવ (ડી) ભાવ
- (૮) ભટ્ટ શંકુકનું અનુમતિવાદ અન્ય કયા નામથી પ્રસિદ્ધ છે ?
 (એ) ભુકિતવાદ (બી) રસાનુકરણવાદ
 (સી) અભિવ્યક્તિવાદ (ડી) ઉત્પત્તિવાદ
- (૯) 'રસનો ભોગ કરતી સમયે દર્શકોમાં રજસ અને તમસ ભાવ નષ્ટ થઈ સત્વ ભાવની પુષ્ટિ થાય છે' – આ રસ સિદ્ધાંત કયા આચાર્યનો છે ?
 (એ) ભટ્ટ શંકુક (બી) ભટ્ટ તૌતા
 (સી) ભટ્ટ લોલટ (ડી) ભટ્ટ નાયક
- (૧૦) 'હાસ' કયા રસનો સ્થાયી ભાવ છે ?
 (એ) શ્રૃંગાર રસ (બી) હાસ્ય રસ
 (સી) કરુણ રસ (ડી) શાંત રસ
- (૧૧) બિભત્સ રસનો સ્થાયી ભાવ કયો છે ?
 (એ) મૂર્છા (બી) મરણ
 (સી) નેત્રસંકોચન (ડી) જુગુપ્સા
- (૧૨) સંચારી ભાવ અન્ય કયા નામથી પણ ઓળખાય છે ?
 (એ) વિભાવ (બી) અનુભાવ
 (સી) સ્થાયી ભાવ (ડી) વ્યભિચારી ભાવ
- (૧૩) ભારતીય મૂર્તિકલા કયા કાળમાં વિકાસની ચરમસીમા પર હતી ?
 (એ) મહાભારત કાળ (બી) ગુપ્તકાળ
 (સી) પ્રાચીન કાળ (ડી) મૌર્ય કાળ
- (૧૪) આચાર્ય અભિનવ ગુપ્તને કઈ ઉપાધિ આપવામાં આવી છે ?
 (એ) રસશાસ્ત્રી આચાર્ય (બી) સૌંદર્યશાસ્ત્રી આચાર્ય
 (સી) વ્યાકરણાચાર્ય (ડી) ધ્વનિવાદી આચાર્ય
- (૧૫) ભટ્ટ લોલટનો રસ સિદ્ધાંત કયા નામથી પ્રચલિત છે ?
 (એ) ઉત્પત્તિવાદ (બી) ભુકિતવાદ
 (સી) અનુમિતિવાદ (ડી) અભિવ્યક્તિવાદ
- (૧૬) 'ચિત્ર-તુરંગ'નાં ઉદાહરણ દ્વારા કયા આચાર્યએ પોતાના સિદ્ધાંતને સ્પષ્ટ કર્યો છે ?
 (એ) ભટ્ટ લોલટ (બી) ભટ્ટ નાયક
 (સી) અભિનવગુપ્ત (ડી) ભટ્ટ શંકુક

(૧૭) આત્મસ્થ અને પરસ્થ કયા રસનાં પેટા પ્રકારો છે ?

(એ) કરૂણ રસ
(સી) હાસ્ય રસ

(બી) શૃંગાર રસ
(ડી) રૌદ્ર રસ

(૧૮) ચિત્રકલાનું પ્રમુખ તત્ત્વ કયું છે ?

(એ) કલ્પના
(સી) પીંછી

(બી) રંગ
(ડી) ફલક

(૧૯) નાટ્યશાસ્ત્રમાં કયા રસનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો નથી ?

(એ) હાસ્ય રસ
(સી) શાંત રસ

(બી) બિભત્સ રસ
(ડી) રૌદ્ર રસ

(૨૦) કયા આચાર્યએ રસ નિષ્પત્તિમાં નિષ્પત્તિ શબ્દનો અર્થ 'ભુકિત' કહ્યો છે ?

(એ) ભટ્ટ લોલટ
(સી) ભટ્ટ શંકુક

(બી) ભટ્ટ નાયક
(ડી) અભિનવ ગુપ્ત

૨ ભટ્ટ લોલટ અને ભટ્ટ શંકુકનો રસ સિદ્ધાંત સમજાવો.

૩ લલિતકલા અને રસની સમજૂતિ આપો.

૪ ભરતમુનિનો રસ સિદ્ધાંત અને રસ નિષ્પત્તિનો સિદ્ધાંત જણાવો.

૫ ભાવ અને રસનાં પ્રકારો જણાવો.

૬ રસ અને ભાવની વ્યાખ્યા આપી ભારતીય સૌંદર્યશાસ્ત્ર અને રસ સિદ્ધાંત સમજાવો.